

7/18634, 18635, 18636
18637

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.007/00.2386
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

15.12.2006

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 08.11.2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-27050 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Aydın Milletvekili Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'na (4 adet) ait yazılı soru önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 4 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 4 Yazı

7/18634
18635
18636
18637

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZLEM ÇERÇİOĞLU'NUN
7/18636 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerimizde yaşanan kadın intiharları ve töre cinayetlerinde son yıllarda artış görülmüştür. Medyaya konu olan bu olaylar karşısında, Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın sessiz kalması endişe verici bir durum olarak yorumlanmıştır. Buna göre;

- 1) Son beş yıl içinde töre cinayeti adı altında kaç cinayet işlenmiştir?
- 2) Son beş yıl içinde intihar eden kadın sayısı kaçtır?
- 3) Bakanlık olarak Dünya Bankası dahil AB fonlarından bu konular için alınan kaynakları yıllar itibarıyla ne şekilde kullanılmıştır?
- 4) Töre cinayetleri konusunda Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerimizde bulunan Sivil Toplum Örgütleriyle eğitim amaçlı ortak çalışmalar yapılmış mıdır?
- 5) Kadınlarımızın hala aile içi şiddet ve namus cinayetlerine kurban edilmesi 21. Yüzyıl Türkiye'sine yakışıyor mu?
- 6) Türk Ceza Kanununda yapılan değişiklik neticesinde töre cinayetlerine intihar süsü verildiği söylentileri doğru mudur?
- 7) Doğu ve Güneydoğu illerimizde kadın için sosyal içerikli projeler neden uygulanmıyor?
- 8) Kadın haklarını savunarak daha iyi bir yaşam hakkı ilkesini benimseyen Bakanlığınızın, bu konuda yeterince çalışmamasını neye bağlıyorsunuz?
- 9) Ehil olmayan isimleri atayarak, halkı bilinçlendirme faaliyetinde bulunmadığınızdan dolayı vicdanı bir rahatsızlık duyuyor musunuz?

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kurum ortamı dışında gerçekleşen bu tip adli vakaların istatistikleri bulunmamaktadır. Söz konusu istatistiklerin "adli istatistikler" kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet veren ve Doğu ve Güneydoğu illerimizde de bulunan Toplum Merkezlerinde uygulanan program ve projeler aracılığıyla; hizmet verdiği bölge halkının bilgi ve bilinç düzeyi artırılarak, özellikle kadının, aile ve toplum içindeki statüsünün yükseltilmesi, üretken hale getirilmesi, sağlık, beslenme, çocuk gelişimi ve eğitimi, aile planlaması ve ev ekonomisi konularında bilgilendirilmesi, kadın, çocuk, gençlere vatandaşlık haklarından başlayarak insan hakları ve çocuk hakları sözleşmesi kapsamında çocuk haklarının ve bu hakların nasıl kullanılacağına öğretilmesi, çeşitli konularda rehberlik yapılması, sosyal kültürel açıdan çok boyutlu ilgi alanlarının geliştirilerek halk katılımının sağlanması gerçekleştirilmektedir.

Dezavantajlı bölgelerde geleneksel yapı içerisinde bulunan kadınlar, anne ve eş kimliği ile varolmakta, toplumsal yaşama katılma ve birey olma fırsatından yoksun yaşamaktadır. Bu geleneksel yapı nedeniyle kadın ve genç kızların toplumsal yaşama katılımını kolaylaştıracak ve kabul görecektir yöntemler üretilmektedir. Toplum merkezlerimizde, toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle kadına yakıştırılan etkinlikler olarak aile içinde kabul edilen dikiş, nakış vb kurslar araç olarak kullanılarak, kadın ve genç kızlar toplum merkezine çekilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmalara eş zamanlı olarak kadının birey ve kadın kimliğini öne çıkaran eğitim programları, faaliyetler ve grup çalışmaları yürütülmektedir.

Bu eğitim programları ve projeler ile, töre ve namus cinayetlerine ilişkin bakış açısının değiştirilmesi ve kadının insan haklarına duyarlı yeni nesiller ve kadın grupları oluşturulması hedeflenmektedir.

Ehil olmayan personelin atandığı iddiası doğru değildir. Şöyle ki; İdari görevlere yapılacak atamalar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili maddeleri ile 2828 sayılı Kuruluş Kanunumuzun 9/ı maddesi gereği hizmet için gerekli personeli bu hizmete elverişli kişiler arasından seçmek, eğitmek, yetiştirmek, çalışma esaslarını ve sorumluluklarını belirlemek ve ilgili alanlarda görevlendirmek hükmü gereği işlem yapılmaktadır. Diğer taraftan, Devlet Personel Başkanlığınca 1983 yılında Yayımlanan "Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesi gereği Kurumun hizmet birimi olması halinde İdareci olarak atanacak personelin ilk görev yeri 5 ve 6.Hizmet Bölgeleridir" denilmektedir.

Ayrıca, 1999 yılında Yayımlanan "Devlet Memurlarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği" uyarınca hazırlanan Kurumumuz Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

Devlet Memurları Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde yapılan 28.12.2004 tarih ve 25684 sayılı değişiklik üzerine Kurumumuzun Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinin bu Yönetmeliğe uygun hale getirilebilmesi için çalışma yürütmüş Yönetmelik yeniden düzenlenerek 20.09.2005 tarih ve 25942 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Geçen bu süre içinde mevzuattaki yeni düzenleme nedeniyle Görevde Yükselme Eğitimi ve Sınavı düzenlenemediğinden İdari görevlere asaleten atamalar yapılmamış, ancak hizmetin devamlılığının sağlanabilmesi bakımından bu görevler vekâleten sürdürülmektedir.

Atanan ve vekâleten görevlendirilen personelin kıdem, liyakat, mesleki ve alan deneyimi hususları değerlendirilerek, kurum ihtiyaçları göz önünde bulundurularak görevlendirme yâda atama yapılmaktadır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Adalet Bakanlığından alınan bilgilere göre; 2001-2005 yılları arasında Ağır Ceza Mahkemelerinde töre cinayetleri ile ilgili açılan dava sayısı 168 olup, 114 dava sonuçlanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğünden alınan bilgilere göre, ülkemizde polis sorumluluk bölgesinde 2001-2006 (Eylül) yılları arasında 2774 kadın intiharı tespit edilmiştir.

Kadının insan haklarının en ağır biçimi olan kadına yönelik şiddet, töre/namus cinayetleri konusu son yıllarda Dünyada ve Ülkemizde en önemli gündem maddesini oluşturmaktadır. Yasal gelişmelerin yanı sıra projeler kapsamında bu konunun üzerinde hassasiyetle durulmaktadır. Bu çerçevede, Avrupa Birliği Katılım Öncesi 2005 Yılı Mali İşbirliği Programı kapsamında, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2006-2008 yılları arasında yürütülecek "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması (Promoting Gender Equality)" projesinin "Kadına Yönelik Aile Şiddetle Mücadele" başlığını taşıyan II.Bileşeni kadına yönelik şiddetle mücadele hususundaki aktiviteleri içermektedir.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü kuruluşundan bu yana sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirmiş olup, proje kapsamında da Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerimizde sivil toplum kuruluşları ile eğitim çalışmaları planlanmaktadır.

Türkiye'nin ve birçok ülkenin onayladığı ve/veya taraf olduğu uluslar arası sözleşme ve belgelerin çoğunda, kadına karşı her türlü şiddet kadının insan haklarını ve temel özgürlüklerini kullanmalarını engelleyen veya yok eden bir kavram olarak kabul edilmekte ve "Kadınlara yönelik şiddet" terimi, kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan, bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde ister özel hayatta meydana gelmiş olsun, cinsiyete dayalı her türden şiddet anlamına gelmektedir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesini (CEDAW) 1985 yılında imzalamış ve CEDAW Sözleşmesi ülkemiz açısından 19 Ocak 1986'da yürürlüğe girmiştir. 2004 yılında Anayasanın 90 maddesinde yapılan değişiklik ile de CEDAW Sözleşmesi de dahil olmak üzere temel hak ve özgürlükleri hedef alan uluslararası belgeleri tüm ulusal kanunların üzerine çıkarılmıştır.

CEDAW Sözleşmesinin 19 nolu tavsiye kararında, taraf Devletlerin, kadınlara karşı şiddetin her çeşidini ortadan kaldırmaya yönelik etkin tedbirleri almasının Sözleşmenin bütünüyle uygulanması açısından gerekli olduğunu, kadına karşı her türlü şiddetin Sözleşmenin 1.maddesi anlamı kapsamında ayrımcılık olduğunu e cinsiyete dayalı şiddetin bu maddeler açıkça şiddetten söz etmese bile Sözleşmenin çeşitli maddelerini ihlal edeceğini belirtmektedir.

Birleşmiş Milletler Dördüncü Dünya Kadın Konferansı sonucu olan ve Türkiye'nin de hiç çekincesiz taraf olduğu Pekin Deklarasyonu ve eylem Planı ise, Hükümetleri aile içi şiddet de dahil olmak üzere kadınlara karşı her türlü şiddetin engellenmesi için gerekli tedbirleri almakta ve uygulamakta sorumlu tutmaktadır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 12 Aralık 1997 tarih ve 52/86 nolu "Kadına Karşı Şiddetin Ortadan Kaldırılmasında Ceza Yasasındaki Önlemler ve Suçun Engellenmesi" başlıklı kararında cezai takibatın başlatılmasının ve dava açılmasının esas sorumluluğunu yasa uygulayıcılarına vermiştir.

Yine 30 Nisan 2002'de kabul edilen, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere kadınların şiddete karşı korunmasına ilişkin Tavsiye Kararı Rec (2002)5 ve İzahat Belgesi, Mayıs 2005 tarihinde yapılan Avrupa Konseyine Üye Ülkelerin Hükümet Başkanları Üçüncü Zirvesi sonucunda çıkan WARSAW Deklarasyonu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 19 Şubat 2004 tarihli ve 58-147 sayılı "Kadınlara Karşı Aile İçi Şiddetin Ortadan Kaldırılması" Genel Kurul Kararı gibi belgelerde aile içi şiddette dahil olmak üzere

kadına karşı her türlü şiddetin önlenmesi e gerekli tedbirlerin alınmasının acil ve esas olarak Devletlerin sorumluluğunda olmasından söz etmektedir.

Ülkemiz yukarıda bahsedilen sözleşme ve kararlara taraf olarak kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki kararlılığını göstermiştir. Bu mücadelede toplumun tüm kesimlerinin sorumlu olduğu ve işbirliğinin gerekliliği de bir gerçektir.

TCK'nda "Kasten Öldürme Suçunun Nitelikli Halleri" başlıklı 82.maddesinde, kasten öldürme suçunun, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren nitelikli halleri düzenlenmekte olup, maddeye "Töre saikiyle" ifadesi eklenerek töre cinayetleri faillerinin en yüksek ceza olan müebbet hapis cezasıyla cezalandırılması hükmü bulunmaktadır. Töre cinayetlerine, sorunuzda ifade edilen intihar süsü verildiği söylentilerine ilişkin olarak yapılmış bir araştırma sonucu elde edilmiş bilgi bulunmamaktadır.

Tarafınızca da bilindiği üzere, çok sektörlü, entegre ve sürdürülebilir bir kalkınma anlayışı ile ele alınan bir bölgesel kalkınma projesi olan GAP'ın amacı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi halkının gelir düzeyi ve hayat standardını yükselterek, bu bölge ile diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkanlarını artırarak, sosyal istikrar, ekonomik büyüme gibi milli kalkınma hedeflerine katkıda bulunmaktadır. Proje alanı, Fırat ve Dicle havzaları ile yukarı Mezopotamya ovalarında yer alan 9 ili kapsamaktadır. (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak). GAP, 1980'lerde çok sektörlü, sosyo-ekonomik bir bölgesel kalkınma programına dönüştürülmüştür. Kalkınma programı, sulama, hidroelektrik, enerji, tarım, kırsal ve kentsel altyapı, ormancılık, eğitim ve sağlık gibi sektörleri kapsamaktadır. Proje, gelecek kuşaklar için kendilerini geliştirebilecekleri bir ortam yaratılmasını amaçlayan sürdürülebilir insani kalkınma felsefesi üzerine kurulmuştur. Kalkınmada adalet, katılımcılık, çevre korunması, istihdam, mekansal planlama ve alt yapı geliştirilmesi GAP'ın temel stratejileridir. Bu kapsamda, projenin önemli bir boyutunu da kadının kalkınmaya katılımını amaçlayan ekonomik ve sosyal programlar oluşturmaktadır. GAP İdaresi Başkanlığı tarafından yöredeki kadınlara sunulan hizmetler özellikle sayıları 30'a ulaşan Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (CATOM) ile gerçekleştirilmektedir.

Bunun yanı sıra Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı değişik bölgelerde toplam 66 Toplum Merkezi bulunmaktadır. Toplum Merkezlerinde, aile içi şiddete uğramış kadınlara da hizmet verilmektedir. Kadınlara merkezin temel amaçları doğrultusunda psikolojik, hukuksal danışmanlık e ekonomik yardımlar yapılmakta, kadın konuk evlerinde kalma talebi olan kadınlar değerlendirilerek ilgili birimlere yönlendirilmektedir.

Demokratik toplum olmanın önemli bir koşulu olan kadın-erkek eşitliğinin gerçekleştirilmesi sürecinde kadınlara fırsat eşitliği/önceliği sağlamak, bu konuda politikaların oluşturulmasına temel sağlayacak çalışmaları yapmak üzere ülkemizde ulusal mekanizma olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü kurulmuştur. "İnsan hakları" tanımına yeni bir boyut getiren, diğer deyişle "kadının insan haklarının" kurumsal anlamda yerleşik konuma gelmesinin aracı olan Bakanlığımıza bağlı Genel Müdürlük tarafından ülkemizde, toplumsal yaşamın her alanında (kamusal-özel) kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik politikaların oluşturulması/yönlendirilmesi ve bunların hayata geçirilmesinin sağlanması çerçevesinde çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Adalet Bakanlığınca verilen cevaba göre;

Bakanlığımız Eğitim Dairesi Başkanlığınca 2005 yılı içerisinde Türkiye genelinde görev yapmakta olan 8500 hakim ve Cumhuriyet savcısına, belirtilen suçu da içeren Türk Ceza Kanununun tanıtım ve uygulaması amacıyla seminerler düzenlendiği,

Ayrıca ülkemizde 2001 yılları arasında töre cinayetleri ile ilgili dava sayısının 114 adet olduğu Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

İçişleri Bakanlığınca verilen cevaba göre;

2001-2006 yılları arasında Ülkemiz genelinde meydana gelen töre ve namus cinayetleri kapsamında, 1806 cinayet olayının meydana geldiği tespit edilmiştir. Yine aynı dönemde yabancı uyruklular dahil 5375 kadının da intihar ettiği anlaşılmıştır.

Töre ve namus cinayetleri ile kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılması ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu'nun çalışmalarına Bakanlığımızın da katılımı sağlanmıştır. Komisyon raporu doğrultusunda çıkarılan 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde; Bakanlığımıza bağlı birimlerde, çocuk ve kadına yönelik şiddet hareketleri ile töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi bağlamında gerekli önlemler alınmaktadır.

Öte yandan, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak, güvenlik kuvvetlerimize "kadına karşı şiddet, kadın erkek eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı ve yapılması gerekenler" konularında gerekli eğitimler verilmekte olup, konuyla ilgili proje çalışmaları devam etmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı